

Sygn. akt **II Kzw 84/20**

POSTANOWIENIE

Dnia **22 września 2020 roku**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: Monika Biało

w obecności prokuratora Roberta Religi

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 września 2020 roku sprawy **M. P.** skazanego za przestępstwo z art. 244 kk, na skutek zażalenia skazanego na postanowienie sygn. II Ko 229/20 Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 3 lipca 2020r. o zarządzeniu wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności,

na mocy art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art.1 § 2 kkw,

p o s t a n o w i ł :

I. **zmienić** zaskarżone postanowienie i nie zarządzać wobec skazanego M. P. wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności w sprawie II K 445/17 Sądu Rejonowego w Nisku;

II. **zwolnić** skazanego M. P., w całości, od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami w tym zakresie **obciążyć** Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. P. wyrokiem Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 20 lutego 2018r. sygn. II K 445/17 został uznany winnym występku z art. 244 kk - i za to skazany na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania w tym czasie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym wskazanej na posiedzeniu wykonawczym Sądu.

Decyzją kuratora z dnia 7 marca 2019r. skazany został skierowany do wykonywania orzeczonej kary do Zarządu Dróg Powiatowych w N..

Jak wynika z akt wykonawczych, skazany M. P. do chwili obecnej odpracował tylko 104 godziny z 240 orzeczonych. Od miesiąca lipca 2019r. zaprzestał wykonywania kary. W dniu 22 stycznia 2020r. zakończył się wyznaczony względem skazanego harmonogram prac.

Ze względu na powyższe, działając na wniosek kuratora zawodowego, Sąd Rejonowy w Nisku postanowieniem z dnia 3 lipca 2020r., sygn. II Ko 229/20, na mocy art. 65 § 1 kkw zarządził wobec skazanego M. P. wykonanie zastępczej kary 85 dni pozbawienia wolności w miejsce niewykonanej pozostałej części kary ograniczenia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w Nisku ww. wyrokiem - przyjmując, że jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności jest równoważny dwóm dniom kary ograniczenia wolności.

Na powyższe postanowienie skazany wniósł zażalenie podnosząc, że nie mógł odbyć kary, gdyż zachorował na serce i od 28 sierpnia 2019r. do 12 września 2019r. przebywał w szpitalu i od tego czasu stan jego zdrowia bardzo się pogorszył. W efekcie na przełomie maja i czerwca 2020r. skazany ponownie trafił do szpitala z udarem niedokrwiennym mózgu.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Zażalenie skazanego M. P. okazało się zasadne.

Podstawowe znaczenie dla podjęcia decyzji w trybie art. 65 § 1 kkw ma ustalenie, że skazany na karę ograniczenia wolności uchyla się od odbycia tej kary. Wymaga to należytego zbadania przyczyn niepodjęcia wyznaczonej pracy, niesumiennego jej wykonywania, niepoddawania się rygorom wynikającym z oddania pod dozór lub nałożonych na skazanego obowiązków, zwłaszcza w kontekście normatywnego zwrotu „uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności”. W określeniu „uchyla się” mieści się bowiem negatywne nastawienie do wykonania kary, której pomimo obiektywnej możliwości, skazany nie chce ze złej woli wykonać (por. postanowienie z 04.04.2018., V KK 66/18, Legalis 1770799). Zatem nie każde obiektywne naruszenie obowiązku wykonywania kary ograniczenia wolności niezgodnie z ustalonym harmonogramem staje się automatycznie „uchylaniem” od jej wykonania. Tym bardziej, gdy materiał dowodowy ewidentnie pokazuje, że uchybienia skazanego w tym zakresie są marginalne i zostały następnie w spójny sposób usprawiedliwione.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w kontekście akt sprawy Kkw 19/19 Sądu Rejonowego w Nisku przekonuje do podzielenia zarzutów zawartych w zażaleniu (arg. z art. 118 § 1 kpk w zw. z art. 1 § 2 kkw). W istocie rozstrzygnięcie, wbrew nakazowi wynikającemu z art. 92 kpk w zw. z art. 1 § 2 kkw, nie zostało oparte o całokształt materiału dowodowego. Można wręcz odnieść wrażenie, że Sąd Rejonowy wydał je jedynie w oparciu o wniosek i znajdujące się w nim zapewnienia kuratora (k.66), bez przeprowadzenia własnego postępowania dowodowego, chociażby z całości akt sprawy Kkw 19/19, a przede wszystkim informacji od konkubiny skazanego i dostarczonej przez nią dokumentacji medycznej (k. 49-54). Wskazał bowiem, że „akta wykonawcze sprawy potwierdzają tezę, iż skazany uczyła się od odbywania kary ograniczenia wolności.”, a nadto, że „Nic nie wskazuje na to, by skazany nie miał obiektywnej możliwości wykonywania orzeczonej względem niego kary.” (k. 79v).

Z uwagi na powyżej opisane zaniechanie Sąd Rejonowy podjął decyzję o zarządzeniu wykonania zawieszonych skazanemu kary w oparciu o art. 65 § 1 kkw. Uczynił to jednak w sposób dowolny, gdyż z faktu, że kilkakrotnie odezwa skazanego poprzedzona była wezwaniem kuratora, wysnuł wniosek o tym, że M. P. uchyla się od wykonywania orzeczonej względem niego kary. Tymczasem, jak już wcześniej podkreślono, nie każde obiektywne naruszenie obowiązku wykonywania kary ograniczenia wolności niezgodnie z ustalonym harmonogramem staje się automatycznie „uchylaniem” od jej wykonania. Tym bardziej, gdy materiał dowodowy ewidentnie pokazuje, że uchybienia w tym zakresie mają obiektywne przyczyny i zostały przez skazanego usprawiedliwione. Zalegająca w aktach sprawy dokumentacja medyczna oraz ta przedłożona przez skazanego na etapie postępowania odwoławczego (k. 49-54 i 92-94), potwierdzają bowiem, że stan zdrowia M. P. był przeszkodą w wykonaniu w całości przez skazanego orzeczonej względem niego kary ograniczenia wolności. Wskazuje na to powtarzalność problemów zdrowotnych skazanego na przestrzeni dość krótkiego, bo kilkumiesięcznego, odstępu czasu.

Nie powinno przy tym ulegać wątpliwości, że zastosowanie art. 65 § 1 kkw przez sąd orzekający w sprawie uzależnione jest od dokonania przez tenże sąd stosownej oceny zachowania skazanego w kontekście wskazanej w tym przepisie przesłanki „uchylania się” od odbywania kary ograniczenia wolności. Ocena ta należy do sfery uznaniowej sądu, co wyraża się w stwierdzeniu: „sąd może zarządzić wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności”. Ze względu na uznaniowy charakter tego przepisu stanowisko sądu orzekającego zawsze wymaga szczegółowego uzasadnienia – zwłaszcza w kontekście spełnienia przesłanki „uchylania się” od odbywania kary w jej formie podstawowej, tj. w formie ograniczenia wolności. Tymczasem w realiach przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy zaniechał szczegółowego zbadania sytuacji faktycznej skazanego przez pryzmat przesłanki „uchylania się”, ograniczając się w tym względzie wyłącznie do informacji zawartych we wniosku kuratora zawodowego, który niestety również ocenić należy jako pobieżny i niewuwzględniający w sposób adekwatny sytuacji faktycznej skazanego.

Zauważyć należy, że zarówno kurator zawodowy jak i Sąd Rejonowy mieli wiedzę o tym, że stan zdrowia skazanego jest poważny. Na k. 49 zalega bowiem notatka kuratora, z której wynika, że konkubina skazanego M. D. A. informowała kuratora, że skazany miał wymienianą zastawkę serca, po wymianie której dostał udaru mózgu, po którym go sparaliżowało prawostronnie oraz że skazany ma utrudnioną mowę, nie może pisać, słabo chodzi, utyka na prawą nogę. Regularnie jeździ na wizyty lekarskie. Ciężki stan zdrowia skazanego został potwierdzony dokumentacją medyczną. Na

k. 61 akt sprawy zalega datowane na 10 lutego 2020r. wezwanie do stawiennictwa skazanego u kuratora zawodowego w dniu 17 lutego 2020r. Brak jednak dalszej informacji, czy skazany na to wezwanie stawił się u kuratora, czy też nie. Nie sposób zatem ocenić zachowania skazanego w kontekście przedmiotowego wezwania. Następnie w aktach sprawy pojawia się datowany na 26 lutego 2020r. wniosek kuratora zawodowego w przedmiocie zarządzenia wykonania kary zastępczej. Z wniosku tego nie wynika, aby kurator zadał sobie trud zbadania, jaka jest aktualna sytuacja zdrowotna skazanego M. P., mimo iż wiedział o jego problemach. W takiej zaś sytuacji kurator powinien monitorować indywidualną sytuację skazanego, czego nie czynił wcale.

Również Sąd Rejonowy zaniechał dokonania pogłębionej analizy sytuacji zdrowotnej skazanego, chociażby poprzez zlecenie przeprowadzenia stosownych wywiadów środowiskowych. Bazując na niekompletnym materiale dowodowym zgromadzonym przez kuratora zawodowego Sąd Rejonowy uznał niejako automatycznie, że postawa M. P. wskazuje na negatywne nastawienie do odbycia kary ograniczenia wolności i świadome unikanie wykonywania pracy w jej ramach. Tymczasem wyraźnie zauważalne jest to, że skazany M. P. rozpoczął wykonywanie kary ograniczenia wolności i wykonał niemal połowę jej wymiaru. Zaprzeszał zaś jej wykonywania dopiero wówczas, gdy pojawiły się u niego pierwsze problemy zdrowotne. Z treści zażalenia skazanego wynika zaś, że jego problemy zdrowotne były poważne, a stan jego zdrowia nadal jest poważny, co skazany potwierdził stosowną dokumentacją medyczną.

W tej sytuacji Sąd Odwoławczy stanął na stanowisku, iż zarządzenie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności względem tego skazanego jest przedwczesne – co z kolei uzasadnia zmianę zaskarżonego postanowienia i niezarządzanie aktualnie wobec skazanego M. P. wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności w sprawie II K 445/17 Sądu Rejonowego w Nisku.

Skazany powinien jednak mieć świadomość tego, że nadal ciąży na nim prawny obowiązek wykonania orzeczonej względem niego kary ograniczenia wolności w całości. Brak współpracy z kuratorem i dalsze niewykonywanie kary, bądź też zaniechanie formalnego uregulowania tej kwestii, będzie narażało skazanego na niekorzystne dla niego konsekwencje.

Mając powyższe na uwadze Sąd odwoławczy orzekł jak w sentencji.

Zmieniając zaskarżone postanowienie Sąd Odwoławczy działał w oparciu o art. 437 § 1 i 2 kpk, który to przepis z mocy art. 1 § 2 kkw znajduje swoje posiłkowe zastosowanie także w postępowaniu wykonawczym.

Rozstrzygnięcie w kwestii kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze zapadło na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 1 § 2 kkw.